

Üniversite Öğrencilerinin Sportif ve Sportif Olmayan Rekreatif Etkinliklere Katılmalarına Engel Olabilecek Unsurların İncelenmesi

Nurullah Emir EKİNCİ,

Dumlupınar Üniversitesi BESYO

Aslan KALKAVAN,

Karadeniz Teknik Üniversitesi, BESYO

Ümit Doğan ÜSTÜN,

Dumlupınar Üniversitesi, BESYO

Bolat GÜNDÜZ,

Dumlupınar Üniversitesi, BESYO

ÖZET

Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin boş zamanlarında hangi sportif veya kültürel/ sanatsal gibi spor dışı etkinlikleri tercih ettiklerinin ve bu etkinliklere katılmalarında engel oluşturan unsurların çeşitli değişkenler boyutunda incelenmesidir. Çalışmada Dumlupınar Üniversitesi Fen Edebiyat ve Mühendislik Fakültelerinde öğrenim gören ve tesadüfi olarak seçilen 339 öğrenci gönüllü olarak yer almıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak "Boş Zaman Engelleri" ölçeği kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesi aşamasında Yüzde (%) ve Frekans (f) gibi tanımlayıcı istatistiksel yöntemlerin yanı sıra bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü varyans analizi istatistiksel yöntemleri kullanılmıştır. Sonuç olarak katılımcıların %19,2' sinin boş zamanlarında sportif etkinlikleri seçtikleri görülmüştür. Ayrıca katılımcıların boş zaman engellerinin cinsiyetlerine göre "bilgi eksikliği", "arkadaş eksikliği" ve "zaman" alt boyutlarında, yaşlarına göre "zaman" alt boyutunda, aylık ortalama gelir seviyelerine göre ise "birey psikolojisi" ve "tesisler/ hizmet" alt boyutlarında anlamlı farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$). Katılımcıların boş zaman engellerinin boş zamanlarında tercih ettikleri etkinlik türüne göre ise anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır ($p>0,05$).

Anahtar Kelimeler: Boş Zaman Engelleri, üniversite öğrencileri, sportif rekreasyon, spor,

Investigation of Factors That May Constrain Participation of Sportive and Non-Sportive Recreational Activities Among University Students

ABSTRACT

The purpose of this study was to analyze, which recreational sport or non-sport such as cultural/ art activities that university students prefer in their leisure time and underlying reasons that constrains participating in these activities with regard to different variables. Randomly chosen 339 students from The Faculty of Arts and Faculty of Sciences and Engineering at University of Dumlupınar volunteered for the study. In this research as a data collection tool "Leisure Constraint Scale" was used. During the evaluation of the data in addition to descriptive statistical methods such as Percentage (%) and frequency (f) Independent Samples t-test and One way Anova were used. As a result it was found that 19.2% participants choose recreational sport activities in their leisure time. In addition, significant differences have emerged between participants' gender and constrains to leisure in "lack of information", "lack of friends" and "time" sub-dimensions, between age and barriers to leisure in "time" sub-dimension, and between average monthly income levels and constrains to leisure in "individual psychology" and "facilities / services" sub dimensions ($p < 0.05$). But no significant differences were found according to activities that they choose in their leisure time.

Keywords: Leisure constraints, university students, recreational sport, sport,

GİRİŞ

Zaman, olayların geçmişten bugüne gelip, geleceğe doğru birbirini takip ettiği, bireyin kontrolü dışında kesintisiz devam eden bir süreçtir (Akatay, 2006., Üstün vd., 2013). Zaman insanın sonsuzluk ölçüsüdür; bir yerden başka bir yere, bir deneyimden başka bir deneyime geçişinin ne kadar sürdüğüne dair geliştirdiği süredir (Arslan, 1996).

Boş zaman ise; kişinin çalışmadığı, yaşam zorunluluklarının ve biçimsel görevlerinin dışında kalan ve kendi isteği yönünde harcayabileceği zamandır (Kılbaş, 2010). Parker boş zamanı “bireyin hem kendisi ve hem de başkaları için bütün zorunluluklardan veya bağlantılardan kurtulduğu ve kendi isteğiyle seçeceği bir etkinlikle uğraştığı zamandır” diye tanımlamıştır (Hacıoğlu vd., 2009).

Rekreasyon ise insanların boş zamanlarında yaptıkları etkinlikleri ifade eden bir kavramdır ve insanın çalışma saatleri dışındaki boş zamanlarında katıldığı etkinliklerle ilgilidir” şeklinde tanımlanmaktadır (Karaküçük, 2008).

Sportif rekreasyon veya rekreatif spor etkinlikleri, müsabakaya dayalı performans sporlarından farklı olarak daha az iddiacı olmayı, kurallara uymayı ve adil olmayı gerektiren olgunluk becerilerini geliştirmeye yöneliktir. Rekreatif amaçlı yapılan fiziksel etkinlikler, sorun çözme becerileri, yeni beceriler öğrenme ve başarı ve başarısızlıkları adına yeni yollar bulmaları için harika olanaklar sağlayabilmektedir (Yaman ve Arslan, 2009).

Boş zaman da yapılan etkinlikler gençlerin önemli bir zaman dilimini kapsamaktadır. Özellikle dinlenip eğlenen gencin yaşamla bağları güçlenir, sağlık ve ruhsal yönden de kişilik geliştirmesini sağlar (Akkaya, 2008). Özellikle genç olarak kabul ettiğimiz bireylerin üniversitelerimizde öğrenim gören gençler olduğunu düşünürsek üniversitelerdeki rekreasyon ihtiyacı daha da anlamlı olmaktadır (Kaba, 2009).

Rekreasyon etkinlikleri okul yaşamının bir parçasıdır. Bugün zamanın büyük çoğunluğunu sınıflarda, laboratuvarlarda ya da çalışma masalarında geçiren her öğrencinin rekreatif etkinliklere katılım ihtiyacı vardır (Zorba vd., 2006). Üniversite gençlerinin boş zamanlarını değerlendirmeleri ve rekreatif etkinliklere katılımları, üniversite eğitimleri sırasında okulların kendilerine sunduğu olanaklar kapsamında yarı örgütlü bir şekilde gerçekleşmekte; bu bağlamda üniversiteler öğrencilerinin resmî eğitimleri dışında kalan zamanlarını iyi bir şekilde değerlendirmeleri için de yönlendirici rol üstlenebilmektedirler (Özşaker, 2012).

Rekreasyonel etkinliklere katılımın olumlu katkılarına rağmen bireylerin değişik sebepler nedeniyle kendileri için oldukça önemli olan bu tür etkinliklere

katılmadıkları ya da çeşitli engeller nedeniyle katılmadıkları görülmüştür (Karaküçük ve Gürbüz, 2007; Chow ve Dong, 2013).

Boş zaman ve sportif engellerin araştırılması, boş zaman, rekreasyon ve egzersiz literatürü için bir çok açıdan önem taşımaktadır (Alexandris ve Carroll, 1999). “Engel” kavramı boş zaman literatüründe bireyin boş zamanlarında rekreasyonel etkinliklere katılımını engelleyen veya kısıtlayan ve birey tarafından karşılaşılan nedenleri ifade etmektedir (Karaküçük ve Gürbüz, 2007). Crawford ve ark. (1991) boş zaman engellerini içsel, kişilerarası ve yapısal gibi üç boyutta incelemiş ve bu boyutlardan en etkili olanının içsel boyut olduğunu ve bireylerin karar verme aşamasında meydana geldiğini belirtmiştir. Bu modele göre “içsel engeller” rekreasyonel etkinliklere katılımı engelleyen veya kısıtlayan en önemli faktör iken “yapısal engeller” faktörü sıralamada en altta yer almaktadır (Gürbüz vd., 2010). Bireylerin boş zaman etkinliklerine katılmalarına engel olan faktörlerin anlaşılmasında birçok sosyal etmeden bahsetmek mümkündür. Alexandris ve Carroll (1997)’ e göre yaş, cinsiyet ve eğitim düzeyi bu faktörlerden bazılarıdır.

Bu bağlamda bu çalışmada üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını daha çok nerede geçirdikleri, hangi etkinlikleri tercih ettikleri ve bu aktivitelere katılmalarına engel oluşturabilecek yaş, cinsiyet gibi sosyal etmenler üzerinde durulacak ve şu soruların yanıtı aranacaktır;

- Üniversite öğrencilerinin boş zaman engelleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- Üniversite öğrencilerinin boş zaman engelleri yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- Üniversite öğrencilerinin boş zaman engelleri aylık gelir seviyelerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- Üniversite öğrencilerinin boş zaman engelleri sahip oldukları boş zamanlarında tercih ettikleri etkinlik türüne göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

MATERYAL METHOD

Örneklem

Çalışmanın örneklemini Dumlupınar Üniversitesi merkez yerleşkede yer alan Mühendislik ve Fen Edebiyat fakültelerinde öğrenim gören ve tesadüfî olarak seçilen 339 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Çalışmada veri toplama aracı olarak Alexandris ve Carroll (1997) tarafından geliştirilen Türkçe uyarlaması Gürbüz ve Karaküçük (2007) tarafından yapılan ve daha sonra Gürbüz vd. (2012) tarafından revize edilen “Boş Zaman Engelleri Ölçeği”

kullanılmıştır. Ölçek 6 alt boyutta (birey psikolojisi, bilgi eksikliği, tesis, arkadaş eksikliği, zaman, ilgi eksikliği) toplanan 18 maddeli yapıya sahiptir.

Ölçeğe verilen cevaplar 4' lü dereceleme ölçeği üzerinden değerlendirilmektedir. Her bir soru için 1: "Kesinlikle Önemsiz", 2: "Önemsiz", 3: "Önemli", 4: "Çok Önemli", seçenekleri bulunmaktadır. Ölçeğin toplam iç tutarlılık katsayısı (.84) olarak hesaplanmıştır (Gürbüz, Karaküçük, 2007). Literatürde yapılan çalışmalar incelendiğinde Özşaker (2012) çalışmasında boş zaman engelleri ölçeği için cronbach alpha iç tutarlılık katsayısını bilgi eksikliği (.79), Tesis hizmet (.63), birey psikoloji (.72), Arkadaş (.82), zaman (.64), ilgi eksikliği (.75) olarak hesaplamıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Verilerin toplanması aşamasında tüm uygulamalarda idari izinlerin alınmasından sonra ders öğretim elemanlarından randevu alınarak ölçme aracı ders saati içerisinde araştırmacının gözetiminde gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra kâğıt kalem yöntemi kullanılarak doldurulmuştur.

Verilerin değerlendirilmesi aşamasında öncelikle kullanılan ölçeğin örneklem gurubu için güvenilirliği kontrol edilmiştir. Buna göre toplam ölçek için cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı (.85) olarak birey psikolojisi alt boyutu için (.71), bilgi eksikliği alt boyutu için (.78), tesisler/hizmet alt boyutu için (.73), arkadaş eksikliği alt boyutu için (.78), zaman alt boyutu için (.66) ve ilgi eksikliği alt boyutu için (.83) olarak hesaplanmıştır. Ölçekte yer alan maddeler ölçek için hesaplanan toplam güvenilirlik katsayısında artmaya neden olmadığı için orijinal ölçek formuna sadık kalınmıştır. Daha sonra verilerin nasıl bir dağılıma sahip olduğunu belirlemek için tek örneklem kolmogorov- smirnov testi uygulanmış, kurtois ve skevness değerlerine bakılarak histogram grafikleri çizilmiştir. Buna göre verilerin her alt boyutta normal bir dağılım gösterdiği saptanmıştır. Katılımcıların demografik bilgilerinin dağılımlarının belirlenmesi için yüzde (%) ve frekans (f) tanımlayıcı istatistikî yöntemleri kullanılmıştır. Ayrıca katılımcıların yaş, cinsiyet, aylık ortalama gelir düzeyleri ve boş zamanlarında tercih ettikleri aktivite türüne göre rekreatif etkinliklere katılmalarını engelleyen unsurlar arasında anlamlı farklılıklar olup olmadığını belirlemek amacıyla $\alpha=0,05$ anlamlılık düzeyinde bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü varyans analizi testleri kullanılmıştır.

Etimoloji

Çalışmada etimolojik yaklaşımla "leisure" kavramı "boş zaman" olarak tanımlanmış ve "boş zaman" ile "serbest zaman" kavramları eş anlamlı kabul edilmiştir.

BULGULAR**Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgilerinin Dağılımları**

	N	F	%
Yaş	17-19	63	18,6
	20-22	181	53,4
	23-25	85	25,1
	26 ve üzeri	10	2,9
	Toplam	339	100,0
Cinsiyet	Erkek	159	46,9
	Kadın	180	53,1
	Toplam	339	100,0
Fakülte	Mühendislik Fakültesi	182	53,7
	Fen Edebiyat Fakültesi	157	46,3
	Toplam	339	100,0
Sahip Olunan Boş Zaman Süresi	1-5 saat	51	15,0
	6-10 saat	94	27,7
	11-15 saat	79	23,3
	16 saat ve Üzeri	115	33,9
	Toplam	339	100,0
Üniversitenin Sahip Olduğu Rekreatif İmkânlar Sizce Yeterli mi?	Kesinlikle yetersiz	47	13,9
	Yetersiz	130	38,3
	Kısmen	129	38,1
	Yeterli	25	7,4
	Toplam	339	100,0
Boş Zamanlarınızı Daha Çok Nerde Değerlendiriyorsunuz?	Kampüs İçinde	25	7,4
	Kampüs Dışında	314	92,6
	Toplam	339	100,0

Analiz sonuçlarına göre katılımcıların %33,9' unun haftalık "16 saat ve üzerinde" boş zaman süresine sahip olduğu, % 38,3' ünün üniversitenin sahip olduğu rekreatif imkânları yetersiz bulduğu ve % 92,6' sının boş zamanlarını "Kampus Dışında" geçirdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 2. Katılımcıların Boş Zamanlarını Değerlendirme Biçimleri

	F	%	
Boş Zamanlarınızı Nasıl Değerlendiriyorsunuz	Ev içi etkinlikler	122	36,0
	Sportif etkinlik	65	19,2
	Kültürel-sanatsal etkinlikler	91	26,8
	Doğada yapılan etkinlikler	46	13,6
	Turistik etkinlikler	15	4,4
	Toplam	339	100,0

Analiz sonuçlarına göre çalışmanın örneklem grubunun % 36' sının (n=122) boş zamanlarını ev içi aktivitelere katılarak, %19,2' sinin sportif aktivitelere katılarak geçirdikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 3. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre t- testi sonuçları

Boş Zaman Engelleri	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	t	p
Birey psikolojisi	Erkek	159	2,37	,695	-1,86	,062
	Kadın	180	2,51	,730		
Bilgi eksikliği	Erkek	159	2,36	,775	-2,32	,021
	Kadın	180	2,56	,747		
Tesisler/hizmet	Erkek	159	2,71	,612	-1,58	,114
	Kadın	180	2,81	,545		
Arkadaş eksikliği	Erkek	159	2,28	,811	-2,1	,036
	Kadın	180	2,46	,793		
Zaman	Erkek	159	2,50	,646	-2,27	,024
	Kadın	180	2,67	,678		
İlgi eksikliği	Erkek	159	2,22	,725	-1,64	,102
	Kadın	180	2,35	,782		

Analiz sonuçlarına göre katılımcıların boş zaman engelleri cinsiyetlerine göre “bilgi eksikliği”, “arkadaş eksikliği” ve “zaman” alt boyutlarında anlamlı farklılıklar göstermiştir ($p < 0,05$).

Tablo 4. Katılımcıların yaşlarına göre ANOVA testi sonuçları

Boş Zaman Engelleri	Yaş	N	\bar{X}	SS	F	p	Fark Tukey
Birey psikolojisi	17-19	63	2,58	,779	1,048	,371	
	20-22	181	2,41	,698			
	23-25	85	2,45	,724			
	26 ve üzeri	10	2,30	,524			
	Toplam	339	2,45	,716			
Bilgi eksikliği	17-19	63	2,56	,815	,433	,729	
	20-22	181	2,44	,764			
	23-25	85	2,46	,748			
	26 ve üzeri	10	2,44	,644			
	Toplam	339	2,47	,765			
Tesisler/hizmet	17-19	63	2,69	,572	1,017	,385	
	20-22	181	2,79	,561			
	23-25	85	2,76	,608			
	26 ve üzeri	10	2,53	,689			
	Toplam	339	2,76	,579			
Arkadaş eksikliği	17-19	63	2,43	,818	,394	,757	
	20-22	181	2,39	,787			
	23-25	85	2,32	,838			
	26 ve üzeri	10	2,23	,861			
	Toplam	339	2,38	,805			

Zaman	17-19	63	2,66	,695	2,730	,044	3-4*
	20-22	181	2,60	,695			
	23-25	85	2,47	,580			
	26 ve üzeri	10	3,05	,468			
	Toplam	339	2,59	,668			
İlgi eksikliği	17-19	63	2,47	,903	2,183	,090	
	20-22	181	2,25	,709			
	23-25	85	2,2	,716			
	26 ve üzeri	10	2,56	,832			
	Toplam	339	2,29	,758			

Analiz sonuçlarına göre katılımcıların boş zaman engelleri yaşlarına göre “zaman” alt boyutunda anlamlı farklılık göstermiştir ($p < 0,05$). Bu anlamlı farklılığın hangi yaş grupları arasında olduğunun belirlenmesi amacı ile yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonucu tabloda yer almaktadır.

Tablo 5. Katılımcıların aylık ortalama gelir düzeyine göre ANOVA testi sonuçları

Boş Zaman Engelleri	Gelir Düzeyi	N	\bar{X}	SS	F	p	Fark Tukey
Birey psikolojisi	720 ve altı	26	2,20	,886	2,887	,023	
	721-999	90	2,56	,753			
	1500-2199	96	2,57	,625			
	2200-2999	60	2,32	,796			
	3000 ve üzeri	67	2,34	,590			
	Toplam	339	2,45	,716			
Bilgi eksikliği	720 ve altı	26	2,54	,840	,958	,431,	
	721-999	90	2,49	,826			
	1500-2199	96	2,55	,687			
	2200-2999	60	2,38	,821			
	3000 ve üzeri	67	2,35	,703			
	Toplam	339	2,47	,765			
Tesisler/hizmet	720 ve altı	26	2,68	,780	2,882	,023	2-5*
	721-999	90	2,90	,590			
	1500-2199	96	2,74	,482			
	2200-2999	60	2,81	,541			
	3000 ve üzeri	67	2,60	,603			
	Toplam	339	2,76	,579			
Arkadaş eksikliği	720 ve altı	26	2,17	,823	2,282	,060	
	721-999	90	2,51	,830			
	1500-2199	96	2,37	,696			
	2200-2999	60	2,48	,905			
	3000 ve üzeri	67	2,18	,787			
	Toplam	339	2,38	,805			
Zaman	720 ve altı	26	2,66	,720	2,074	,084	
	721-999	90	2,68	,695			

	1500–2199	96	2,67	,535		
	2200–2999	60	2,45	,664		
	3000 ve üzeri	67	2,46	,757		
	Toplam	339	2,59	,668		
İlgi eksikliği	720 ve altı	26	2,20	,899	,425	,791
	721–999	90	2,37	,815		
	1500–2199	96	2,36	,712		
	2200–2999	60	2,30	,762		
	3000 ve üzeri	67	2,29	,690		
	Toplam	339	2,29	,758		

Analiz sonuçlarına göre katılımcıların boş zaman engelleri aylık ortalama gelir seviyelerine göre “Birey Psikolojisi” ve “Tesisler/ Hizmet” , alt boyutlarında anlamlı farklılıklar göstermiştir ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesine yönelik yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonuçları ise tabloda yer almaktadır.

Tablo 6. Katılımcıların boş zamanlarında seçtikleri aktivite türüne göre ANOVA sonuçları

Boş Zaman Engelleri	Etkinlik Türü	N	\bar{X}	SS	F	p	Fark Tukey
Birey psikolojisi	Ev içi	122	2,45	,727	,018	,999	
	Sportif	65	2,46	,692			
	Kültürel- Sanatsal	91	2,43	,727			
	Doğada Yapılan	46	2,46	,714			
	Turistik	15	2,43	,770			
	Toplam	339	2,45	,716			
Bilgi eksikliği	Ev içi	122	2,45	,774	,312	,870	
	Sportif	65	2,54	,747			
	Kültürel- Sanatsal	91	2,42	,778			
	Doğada Yapılan	46	2,51	,697			
	Turistik	15	2,41	,948			
	Toplam	339	2,47	,765			
Tesisler/hizmet	Ev içi	122	2,84	,584	1,425	,225	
	Sportif	65	2,74	,624			
	Kültürel- Sanatsal	91	2,75	,550			
	Doğada Yapılan	46	2,65	,466			
	Turistik	15	2,58	,764			
	Toplam	339	2,76	,579			
Arkadaş eksikliği	Ev içi	122	2,45	,758	,533	,711	
	Sportif	65	2,35	,878			
	Kültürel- Sanatsal	91	2,36	,774			
	Doğada Yapılan	46	2,25	,866			
	Turistik	15	2,37	,898			
	Toplam	339	2,38	,805			

Zaman	Ev içi	122	2,55	,708	1,316	,264
	Sportif	65	2,50	,634		
	Kültürel- Sanatsal	91	2,61	,628		
	Doğada Yapılan	46	2,76	,575		
	Turistik	15	2,70	,907		
	Toplam	339	2,59	,668		
İlgi eksikliği	Ev içi	122	2,39	,743	2,203	,068
	Sportif	65	2,06	,816		
	Kültürel- Sanatsal	91	2,31	,736		
	Doğada Yapılan	46	2,34	,684		
	Turistik	15	2,17	,834		
	Toplam	339	2,29	,758		

Analiz sonuçlarına göre örneklem grubunda yer alan öğrencilerin boş zamanlarında tercih ettikleri etkinlik türü ile boş zaman engelleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışma üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını ne şekilde değerlendikleri ve boş zaman etkinliklerine katılmalarında engel olan faktörlerin katılımcıların bireysel değişkenlere göre incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Analiz sonuçlarına göre katılımcıların % 19,2' si boş zamanlarında sportif etkinlikleri tercih ederken % 36' sı boş zamanlarını ev içerisinde geçirmektedir. Katılımcıların sadece % 4,4' ü boş zamanlarında turistik etkinlikleri tercih etmektedir.

Yapılan istatistiksel analizlere göre katılımcıların boş zaman engelleri cinsiyetlerine göre bilgi eksikliği, arkadaş eksikliği ve zaman alt boyutlarında anlamlı farklılıklar göstermiştir. Bu farklılığın ölçek alt boyutundan alınan puanlar dikkate alındığında kadın katılımcılardan kaynaklandığı düşünülmektedir. Buna göre çalışmada yer alan kadın katılımcıların boş zaman etkinlikleri ve sağladığı faydalardan yeterince bilgi sahibi olmadıkları, arkadaş ve zaman eksikliği çektikleri sonuçlarına ulaşılabilir.

Demir ve Demir (2006)' ya göre cinsiyet boş zaman etkinliklerine katılmada az düzeyde de olsa etkisi vardır. Alexandris ve Carroll (1997) ise boş zaman engellerinin özellikle birey psikolojisi boyutunda kadınlarda erkeklere oranla daha fazla olduğunu belirtmiştir.

Ayrıca yapılan istatistiksel analizlere göre çalışmada yer alan öğrencilerin boş zaman engellerinin yaşlarına göre zaman alt boyutunda anlamlı bir farklılık

gösterdiği anlaşılmaktadır. Bu farklılığın hangi yaş grupları arasında olduğunun belirlenmesi için yapılan ikinci aşama test sonuçlarına göre bu farklılığın 23-25 ve 26 yaş ve üzeri katılımcıların arasında olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca bu farklılığın ölçek alt boyutundan alınan puanlar dikkate alındığında 26 ve üzeri yaş grubuna dâhil katılımcılardan kaynaklandığı düşünülmektedir. Alexandris ve Carroll (1997) yaptıkları çalışmada yaş faktörü ile boş zaman engelleri arasında ters yönde bir ilişki olduğu sonucuna varmışlardır. Çalışmamızda elde ettiğimiz verilerin bir bakıma bu sonucu destekler nitelikte olduğu düşünülmektedir. Fakat Demirel vd. (2013) üniversite öğrencileri üzerine yaptıkları çalışmada katılımcıların boş zaman engelleri ile yaşları arasında anlamlı bir farklılık bulamamıştır. Fakat Pala ve Dinç (2013) yaptıkları çalışmada ileri yaş grubuna dâhil bireylerin zaman alt boyutunu daha anlamlı bir engelleyici olarak gördüklerini belirtmiştir. Çalışma bulgumuz bu bulgu ile bir bakıma paralellik arz etmektedir.

Çalışmada ayrıca katılımcıların boş zaman engellerinin aylık ortalama gelir seviyelerine göre tesisler/hizmet alt boyutunda anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna varılmıştır. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi için yapılan ikinci aşama test sonuçlarına göre bu farklılığın 721- 999 tl ve 3000tl ve üzeri aylık ortalama gelire sahip katılımcıların arasında olduğu anlaşılmaktadır. Yine ölçek alt boyutundan alınan puanlar dikkate alındığında bu farklılığın 721-999 tl aylık ortalama gelir seviyesine sahip katılımcılardan kaynaklandığı düşünülmektedir. 721-999 tl ortalama aylık gelirin günümüz koşullarında düşük olduğu düşünüldüğünde tesisler/hizmet alt boyutunda ortaya çıkan bu sonucun doğal olduğu düşünülmektedir. Gelir seviyesinin yüksek veya düşük olması bireylerin boş zamanlarında seçtikleri etkinlik türünü etkileyebildiği gibi bu etkinliklere katılmalarında ki engellerden biri olduğu düşünülmektedir. Araştırmacılar rekreatif etkinliklere katılmada para faktörünün önem taşıdığını belirtmişlerdir (Gratton, 2000). Demirel ve Harmandar (2009) tarafından üniversite öğrencilerine yönelik yapılan çalışmada da bireylerin boş zaman engelleri ile aylık gelir seviyeleri arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Dong ve Chick (2012) altı şehirde karşılaştırmalı olarak yaptıkları çalışmada para faktörünün boş zaman engelleri kapsamında en fazla dikkat çekilen faktör olduğunu belirtmişlerdir.

Çalışmamız sonucunda bireysel değişkenlerin sportif ve sportif olmayan rekreatif etkinliklere katılmaya engel olabileceği tespit edilmiştir. Fakat katılımcıların boş zamanlarında tercih ettikleri etkinlik türüne göre anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Çalışmamızda reddettiğimiz tek hipotez bu olmuştur.

Boş zamanların değerlendirilmesi gerekliliği ve gerçekliği günümüzde var olan bir durumdur (Can, 2010). Üniversiteliler; derslerinden ve zorunlu ihtiyaçları için harcadıkları zamanlardan arta kalan zamanlarında, psikolojik sıkıntılarını atmak, sosyalleşmek, kültür ve bilgi birikimlerini arttırmak, sportif anlamda sağlıklı olabilmek amacıyla rekreasyon kavramından ve bu kavramın kapsadığı

etkinliklerden faydalanmalıdırlar. Bu sayede bahsi geçen olumlu etkilerden faydalanabilecekler ve hem sosyo-kültürel hayatlarında hem de profesyonel yaşamlarında başarıya ulaşmaları kolaylaşacaktır (Kaba, 2009). Bu nedenle üniversitelerin sahip oldukları kültürel-sanatsal-sportif vb. rekreasyonel alanları öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda düzenlemeleri, rekreatif etkinlikleri çeşitlendirmelerinin gerekli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca çalışmamızın en büyük sınırlılıklarından birisi sadece bir üniversiteye mensup öğrencilerin üzerinde yapılmış olmasıdır. Bu nedenle benzeri çalışmaların farklı örneklem guruplarına yapılmasında fayda olduğu ve çalışmamızın benzer çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Akatay, A. (2006). *Örgütlerde Zaman Yönetimi*, S.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 281–299.

Akkaya, S. (2008). *Üniversite Öğrencilerinin Popüler Kültür Etkinlikleri Ve Boş Zaman Alışkanlıkları*, Yüksek lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Alexandris, K., Carroll, B. (1997). *Demographic Differences in the Perception of Constrains on Recreational Sport Participation: Results From a Study in Greece*, Leisure Studies, 16, 107–125.

Alexandris, K., Carroll, B. (1999). *Constrains on Recreational Sport Participation in Adults in Greece: Implications for Providing and Managing Sport Services*, Journal of Sport Management, 13(4).

Arslan, S. (1996). *Yüksek Öğretim Kredi ve Yurtlar Kurumu'na Bağlı Yurtlarda Kalan Bayan Öğrencilerin Rekreasyon (Boş Zaman Değerlendirme) Sorunları Üzerine Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Can, S. (2010). *Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Öğrenci Ailelerinin Boş Zaman Faaliyetlerine Katılım Biçimlerinin Belirlenmesi*, Kastamonu Eğitim Dergisi,18(3), 861-870

Chow, H., Dong, Y.H. (2013). *Relationship Between Participation in Leisure Activities And Constraints On Taiwanese Breastfeeding Mothers During Leisure Activities*, BMC Public Health, 13(410).

Crawford, D., Jackson, E., Godbey, G. (1991). *A Hierarchical Model of Leisure Constrains*, Leisure Studies, 9, 119–127.

Demir, C., Demir, D. (2006). *Bireylerin Boş Zaman Faaliyetlerine Katılmalarını Etkileyen Faktörler ile Cinsiyet Arasındaki İlişki: Lisans Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama*, Ege Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Ege Akademik Bakış Dergisi, 6(1), 36-48.

Demirel, M., Harmandar, D. (2009). *Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılımlarında Engel Oluşturabilecek Faktörlerin Belirlenmesi*, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 6 (1), 839-846.

Demirel, M., Dumlu, Y., Gürbüz, B., Balcı, V. (2013). *Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılımını Engelleyen Faktörlerin Belirlenmesi*, 2. Rekreatif Araştırmaları Kongresi, Aydın, Turkey, 600-607.

Dong, E., Chick, G. (2012). *Leisure Constraints in Six Chinese Cities*, Leisure Sciences, 34, 417-435.

Hacıoğlu, N., Gökdeniz A, Dinç Y. (2009) *Boş Zaman Ve Rekreatif Yönetimi Kitabı*, Ankara Detay Yayıncılık S-17.

Gratton, C. (2000) *Economics Of Sport And Recreation*, London, U.K., Sport Pres.

Gürbüz, B., Karaküçük, S. (2007). *Boş Zaman Engelleri Ölçeği-28: Ölçek Geliştirme, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*, Gazi Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,(12)1, 3-10.

Gürbüz, B., Karaküçük, S., Sarol, H. (2010). *Examination of Perception of Constraints on Recreational Activities Participation: Results From A Study in Ankara*, 11. International Sport Sciences Congress, 10-12 November, Antalya, 340-343.

Gürbüz, B., Öncü, E. ve Emir, E. (2012). *Leisure Constraints Questionnaire: Testing the Construct Validity*. 12th International Sports Sciences Congress, Denizli, Turkey, 339-343.

Kaba, C.İ. (2009). *Türkiye' deki Üniversitelerde Kampüs Rekreatifliğinin Mevcut Durumu ve Kampüs Rekreatifliği Modellemesi*, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

Karaküçük, S. (2008). *Rekreatif (Boş Zamanları Değerlendirme)*, Gazi Kitabevi, Ankara.

Karaküçük, S., Gürbüz, B. (2007). *Rekreatif ve Kent(lileşme)*, Gazi Kitabevi, Ankara.

Özşaker, M. (2012). *Gençlerin Serbest Zaman Aktivitelerine Katılamama Nedenleri Üzerine Bir İnceleme*, Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi, 14 (1), 126-131.

Pala, F., Dinç, S.C. (2013). *Kamu Kurumlarında Görev Yapan Personelin Serbest Zaman Etkinliklerine Katılımını Engelleyen Faktörlerin Belirlenmesi*, 2. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi, Aydın, Turkey, 632-637.

Ustun, U.D., Kalkavan, A, Demirel, M. (2013). *Investigating Free Time Motivation Scores of Physical Education and Faculty of Education Students According to Different Variables*, The Online Journal of Recreation and Sport, 2(1).

Yaman, M., Arslan, S. (2009). *Çocuk ve Gençlik Suçlarının Önlenmesinde Rekreatif Sporlar*, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 6(1), 445-459.

Zorba, E., Zorba, E., Kesim, Ü., Ağılönü, A., Cerit, E. (2006). *Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılım Düzeylerinin Belirlenmesi (Muğla Üniversitesi Örneği)*, 9. Uluslar Arası Spor Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı, 43-44.